

RTJ 2 Nõuded informatsiooni esitusviisile raamatupidamise aastaaruandes

SISUKORD	paragrahvid
EESMÄRK JA KOOSTAMISE ALUSED	1-3
RAKENDUSALA	4
MÕISTED	5
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE KOOSTISOSAD JA VORMISTAMISE ÜLDNÕUDED	6-9
BILANSS	10-18
Üldreeglid	10-11
Spetsiifilised bilansiskeemid	12-13
Varade ja kohustuste lühi- ja pikaajaline eristamine	14-17
Varade ja kohustuste saldeerimine (kajastamine netosummas)	18
KASUMIARUANNE	19-27
Üldreeglid	19-23
Spetsiifilised kasumiaruande skeemid	24-25
Tulude ja kulude saldeerimine (kajastamine netosummas)	26-27
RAHAVOOGUDE ARUANNE	28-35
Rahavood äritegevusest	31-33
Rahavood investeerimistegevusest	34
Rahavood finantseerimistegevusest	35
OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE	36-39
LISAD	40-46
Üldnõuded	40-42
Seotud osapoolte kohta avalikustatav informatsioon	43-46
JÕUSTUMINE	47
VÕRDLUS RAHVUSVAHELISTE FINANTSARUANDLUSE STANDARDITEGA (IFRS)	48-51
LISA 1 – BILANSIKIRJETE SELGITUS	
LISA 2 – KASUMIARUANDE KIRJETE SELGITUS	
LISA 3 – NÄIDIS RAHAVOOGUDE ARUANNE (kaudmeetodil)	
LISA 4 – NÄIDIS OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE	

EESMÄRK JA KOOSTAMISE ALUSED

1. Käesoleva Raamatupidamise Toimkonna juhendi RTJ 2 “Nõuded informatsiooni esitusviisile raamatupidamise aastaaruandes” eesmärgiks on sätestada reeglid finantsinformatsiooni esitamise viisi kohta Eesti hea raamatupidamistava kohaselt koostatavates raamatupidamise aastaaruannetes. Eesti hea raamatupidamistava on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev raamatupidamistava, mille põhinõuded kehtestatakse raamatupidamise seadusega ning mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna juhendid.
2. Juhend RTJ 2 lähtub rahvusvahelistest finantsaruandluse standarditest IAS 1 “Finantsaruannete esitus” (“*Presentation of Financial Statements*”), IAS 7 “Rahavoogude aruanded” (“*Cash Flow Statements*”) ja IAS 24 “Seotud osapoolte avalikustamine” (“*Related Party Disclosures*”). Juhend sisaldab viiteid konkreetsetele IASi paragrahvidele, millel juhendi nõuded tuginevad. RTJ 2 võrdlus rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega on toodud paragrahvides 48-51. Valdkondades, kus RTJ 2 ei täpsusta mingit spetsiifilist arvestuspõhimõtet, kuid see on reguleeritud mõnes IFRS-s, on soovitatav lähtuda vastavas IFRS-s kirjeldatud arvestuspõhimõttest.
3. Raamatupidamise aruannete koostamisel tuleb lähtuda olulisuse printsiibist. Väheolulisi objekte võib arvestada ja aruannetes kajastada lihtsustatud viisil.

RAKENDUSALA

4. *Raamatupidamise Toimkonna juhendit RTJ 2 “Nõuded informatsiooni esitusviisile raamatupidamise aastaaruandes” tuleb rakendada kõigi Eesti hea raamatupidamistava kohaselt koostatavate raamatupidamise aastaaruannete vormistamisel.*

MÕISTED

5. *Käesolevas juhendis kasutatakse mõisteid alljärgnevas, Eesti raamatupidamise seadusega kooskõlas olevas tähenduses:*

Bilanss on raamatupidamise aastaaruande koostisosa, mis kajastab antud kuupäeva seisuga raamatupidamiskohustuslase finantsseisundit (vara, kohustusi ja omakapitali).

Kasumiaruanne (tulude ja kulude aruanne) on raamatupidamisaruanne, mis kajastab raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi majandustulemust (tulusid, kulusid ja kasumit või kahjumit).

Rahavoogude aruanne on raamatupidamisaruanne, mis kajastab raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi rahavoogusid (raha ja raha ekvivalentide laekumisi ja väljamakseid).

Omakapitali muutuste aruanne on raamatupidamisaruanne, mis kajastab raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi muutusi omakapitalis.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE KOOSTISOSAD JA VORMISTAMISE ÜLDNÕUDED

6. *Raamatupidamise aastaaruanne koosneb neljast põhjaruandest (bilansist, kasumiaruandest, rahavoogude aruandest ja omakapitali muutuste aruandest) ja lisadest (IAS 1p7).*
7. Käesolev juhend sätestab üldnõuded põhjaruannete esitusviisile ja lisades avalikustatava informatsiooni ulatusele. Muud Raamatupidamise Toimkonna juhendid sätestavad täiendavaid nõudeid lisades avalikustatava spetsiifilise informatsiooni suhtes.
8. Raamatupidamise aastaaruanne peab olema selgelt eristatud muust samas dokumendis (näiteks majandusaasta aruandes) esitatud informatsioonist. Raamatupidamise aastaaruandes peab olema selgelt välja toodud aruandeperiood, mille kohta see on koostatud. (IAS 1p46).
9. Raamatupidamise aastaaruanded koostatakse eesti keeles ja Eesti Vabariigis ametlikult kehtivas vääringus, tuues välja arvnäitajate puhul kasutatud täpsusaste (näiteks tuhandetes vääringu ühikutes). (IAS 21p4; IAS 1p46).

BILANSS

Üldreeglid

10. *Raamatupidamiskohustuslane (välja arvatud paragrahvis 12 nimetatud raamatupidamiskohustuslased) peab oma raamatupidamise aastaaruandes kasutama raamatupidamise seaduse lisas 1 toodud bilansiskeemi. Bilansikirjete nimetusi võib täpsustada, samuti võib lisada täiendavaid kirjeid või kirjete alaliigendusi, kui see tuleb kasuks bilansi informatiivsusele ja loetavusele. Bilansikirjete alaliigendusi võib bilansi asemel esitada lisades. Lähtudes olulisuse printsüübist, võib ebaolulisi bilansikirjeid avaldada summeeritult.*
11. Käesoleva juhendi lisas 1 on toodud tabel bilansiridade selgitusega, mis sisaldab ühtlasi ülevaadet erinevate bilansis kajastavate objektide arvestuspõhimõtete kohta ning viiteid teistele Raamatupidamise Toimkonna juhenditele, kus on põhjalikumalt käsitletud antud objektide arvestust.

Spetsiifilised bilansiskeemid

12. *Tegevusaladel, kus see on põhjendatud majandustegevuse iseloomu tõttu (näiteks krediidasutused, kindlustusandjad, investeerimisühingud, fondivalitsejad, mittetulundusühingud ja riigiraamatupidamiskohustuslased), võib raamatupidamiskohustuslane kasutada raamatupidamise seaduse lisas 1 toodust erinevat bilansiskeemi.*
13. Raamatupidamise seaduse lisas 1 kirjeldatust erineva bilansiskeemi valikul tuleb lähtuda rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetest, vastavaid valdkondi reguleerivatest Raamatupidamise Toimkonna juhenditest ning rahvusvahelisest tavast antud tegevusalal; riigiraamatupidamiskohustuslase puhul ka riigi raamatupidamise üldeeskirja nõuetest.

Varade ja kohustuste lühi- ja pikaajaline eristamine

14. *Varad ja kohustused klassifitseeritakse bilansis lühi- ja pikaajalisteks varadeks ja kohustusteks. Lühiajalisi varasid nimetatakse käibevaraks ning pikaajalisi varasid nimetatakse põhivaraks.*
15. Raamatupidamise seaduse lisas 1 kirjeldatust erineva bilansiskeemi valikul (vt. paragrahvid 12-13) võib raamatupidamiskohustuslane pidada otstarbekaks mitte klassifitseerida oma varasid ja kohustusi lühi- ja pikaajalisteks (näiteks finantsasutuste puhul, kus rahvusvahelise praktika kohaselt sellist jaotust bilansis ei toimu). Sellisel juhul on raamatupidamiskohustuslane kohustatud kajastama bilansis oma varasid ja kohustusi nende likviidsuse järjekorras. (IAS 1p53).
16. *Käibevarana kajastatakse:*
 - (a) *raha ja raha ekvivalente, mille kasutus ei ole piiratud;*
 - (b) *varasid, mis eeldatavasti realiseeritakse ettevõtte tavapärase äri tsükli käigus (isegi juhul, kui see on pikem kui 12 kuud; näit. varud); ja*

(c) varasid, mida hoitakse müügiks ja mida tõenäoliselt suudetakse realiseerida lähema 12 kuu jooksul bilansipäevast (näit. finantsinvesteeringud, mida plaanitakse ja tõenäoliselt suudetakse müüa 12 kuu jooksul).

Kõiki ülejäänud varasid kajastatakse põhivarana. (IAS 1p57).

17. Lühiajalise kohustusena kajastatakse kohustust, kui

- (a) see tõenäoliselt tasutakse ettevõtte tavapärase äri tsükli jooksul; või**
- (b) selle maksetähtaeg on 12 kuu jooksul alates bilansipäevast.**

Kõiki muid kohustusi kajastatakse pikaajaliste kohustustena. (IAS 1p60).

Varade ja kohustuste saldeerimine (kajastamine netosummas)

18. Varasid ja kohustusi ei saldeerita omavahel bilansis, välja arvatud juhul, kui ettevõttel on juriidiline õigus vara ja kohustuse tasaarvlemiseks ning on tõenäoline, et ta seda õigust kasutab. (IAS 1p33; 32p33; 12p71)

Näide 1.

Ettevõtte on sõlminud teise osapoolega lepingu, mille alusel omavahelisi nõudeid ja kohustusi jooksvalt ei tasuta, vaid need tasaarveldatakse üks kord aastas.

Lähtudes ülalnimetatud lepingust, kajastab ettevõtte teise osapoolega tekkinud nõudeid ja kohustusi bilansis netosummana.

Näide 2.

Ettevõtte kavatses teise osapoolega eksisteerivad nõuded ja kohustused tasaarveldada ning on tõenäoline, et teine osapool sellega ka nõustub. Bilansipäevaks ei olnud vastavat tasaarvelduslepingut siiski veel sõlmitud.

Kuna ettevõttel puudus bilansipäeval juriidiline alus nõuete ja kohustuste tasaarveldamiseks, ei tohi neid bilansis kajastada netosummas.

KASUMIARUANNE

Üldreeglid

- 19. Raamatupidamiskohustuslane (välja arvatud paragrahvis 24 nimetatud raamatupidamiskohustuslased) peab oma raamatupidamise aastaaruandes kasutama ühte raamatupidamise seaduse lisas 2 toodud kasumiaruande skeemidest. Kasumiaruande kirjete nimetusi võib täpsustada, samuti võib lisada täiendavaid kirjeid või kirjete alaliigendusi, kui see tuleb kasuks kasumiaruande informaativsusele ja loetavusele. Kasumiaruande kirjete alaliigendusi võib kasumiaruande asemel esitada lisades.**
20. Kasumiaruande skeemis 1 on ärikulud liigendatud lähtudes kulude olemusest (näit. materjalikulud, tööjõukulud, amortisatsioonikulu). Skeemi 1 on üldjuhul lihtsam rakendada, kuna see ei nõua kulude jagamist ettevõtte erinevatele funktsioonidele. Skeemi 1 rakendavad sageli väiksemad ettevõtted, kellel puudub vajadus kulude liigenduseks funktsioonide kaupa, aga ka suuremad ettevõtted majandusharudes, kus on kujunenud rahvusvaheliseks tavaks koostada kasumiaruannet lähtudes kulude olemusest, mitte nende funktsioonist.
21. Kasumiaruande skeemis 2 on ärikulud liigendatud lähtudes kulude funktsioonist ettevõttes (näit. müüdü toodangu maksumus, turustuskulud, üldhalduskulud). Skeemi 2 on tavaliselt keerulisem rakendada, kuna kõikide ärikulude juures on vaja otsustada, millise ettevõtte funktsiooniga on nad seotud. Teatud kulud (näit. tööjõukulud) tuleb proportsionaalselt jagada erinevate funktsioonide vahel. Skeem 2 alusel liigendatud kasumiaruande annab aruande kasutajatele parema ülevaate erinevate funktsioonide kulukusest ettevõttes, samas on kulude jagamine funktsioonidele subjektiivne ning erinevate ettevõtete skeem 2 alusel koostatud kasumiaruanded ei pruugi omavahel olla võrreldavad.
22. Sobiva kasumiaruande skeemi valikul tuleb lähtuda sellest, kumb liigendus annab aruannete kasutajatele parema ülevaate ettevõtte majandustegevuse tulemuse kujunemisest, võttes arvesse rahvusvahelist praktikat antud tegevusvaldkonnas. Üleminekul ühelt kasumiaruande skeemilt teisele tuleb tagasiulatuvalt (vastavalt uuele esitusviisile) korrigeerida ka eelmise perioodi võrreldavaid andmeid.
23. Käesoleva juhendi lisas 2 on toodud tabel kasumiaruande kirjete üldiste selgitusega. Kasumiaruande kirjete täpne koostis sõltub ettevõtte tegevusvaldkonnast ja selles väljakujunenud rahvusvahelisest praktikast. Iga raamatupidamiskohustuslane on kohustatud oma raamatupidamise sise-eeskirjas detailselt kirjeldama, milliseid tulusid ja kulusid millistel kasumiaruande kirjetel kajastatakse, ning järgima järjepidevalt sama liigendust.

Spetsiifilised kasumiaruande skeemid

- 24. Tegevusaladel, kus see on põhjendatud majandustegevuse iseloomu tõttu (näiteks krediidasutused, kindlustusandjad, investeerimisühingud, fondivalitsejad, mittetulundusühingud ja riigiraamatupidamiskohustuslased), võib raamatupidamiskohustuslane kasutada raamatupidamise seaduse lisas 2**

toodetest erinevat kasumiaruande skeemi.

25. Raamatupidamise seaduse lisa 2 kirjeldatust erineva kasumiaruande skeemi valikul tuleb lähtuda rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetest, vastavaid valdkondi reguleerivatest Raamatupidamise Toimkonna juhenditest ning rahvusvahelisest tavast antud tegevusalal; riigiraamatupidamiskohustuslase puhul ka riigi raamatupidamise üldeeskirja nõuetest.

Tulude ja kulude saldeerimine (kajastamine netosummas)

26. ***Tulusid ja kulusid ei saldeerita omavahel kasumiaruandes, välja arvatud juhul, kui tulud ja kulud on tekkinud ühest ja samast või suurest hulgast sarnastest tehingutest, mis ei ole eraldivõetuna olulised. (IAS 1p34).***
27. Üldjuhul kajastatakse tulud ja kulud kasumiaruandes eraldi, neid omavahel saldeerimata. Teatud juhtudel on kajastamine netosummana siiski õigustatud, kuna see annab tõepärasemalt edasi tehingute sisu. Alljärgnevalt on toodud näiteid olukordadest, mil tehingust tekkinud tulu saldeeritakse vastava kuluga ning kajastatakse kasumiaruandes netosummana (IAS 1p36,37):
- (a) Kasumeid/kahjumeid põhivara müügist kajastatakse netosummana (põhivara müügist saadud tulu miinus müüdud vara bilansiline maksumus);
 - (b) Rentniku rendikulu saldeeritakse kasumiaruandes sama pinna allrendist saadud rendituluga;
 - (c) Kasumeid/kahjumeid valuutakursimuutustest kajastatakse kasumiaruandes netosummana;
 - (d) Kohtuprotsessi tagajärjel tekkinud kulud saldeeritakse kasumiaruandes sama protsessi tulemusel tekkinud tuludega (näit. kompensatsioon kolmandalt osapoolelt);
 - (e) Kasumeid/kahjumeid kapitalisosaluse meetodi rakendamisest kajastatakse kasumiaruandes netosummana;
 - (f) Kasumeid/kahjumeid finantsinvesteeringute müügist kajastatakse kasumiaruandes netosummana.

RAHAVOOGUDE ARUANNE

28. *Rahavoogude aruandes kajastatakse raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi laekumisi ja väljamakseid, rühmitatuna vastavalt nende eesmärgile äritegevuse, investeerimistegevuse ja finantseerimistegevuse rahavoogudeks.*
29. Rahavoogude aruande eesmärgiks on anda ülevaade ettevõtte poolt genereeritavast rahast ja ettevõtte poolt tarbitavast rahast, finantseerimisallikatest ning muutustest ettevõtte käsutuses olevas raha ja raha ekvivalentide hulgas. Rahavoogude aruandes avaldatav informatsioon on oluline selleks, et hinnata ettevõtte võimet genereerida raha ja raha ekvivalente, mis on omakorda aluseks ettevõtte väärtuse hindamisel. Käesoleva juhendi lisas 3 on esitatud kaudmeetodil koostatud rahavoogude aruande näidis.
30. Raha ekvivalentideks loetakse lühiajalisi (üldjuhul kuni 3 kuud) kõrge likviidsusega investeringuid, mida on võimalik konverteerida teadaoleva summa raha vastu ning millel puudub oluline turuväärtuse muutuse risk (näiteks lühiajalised deposiidid ja osalused rahaturufondides). (IAS 7p6-7).

Rahavood äritegevusest

31. Äritegevuse rahavoogude kajastamisel võib kasutada otse- või kaudmeetodit. (IAS 7p18).
32. Otsemeetodi rakendamisel esitatakse brutosummadena kõik põhilised äritegevusega seotud laekumiste ja väljamaksete kategooriad, nagu näiteks (IAS 7p18(a), 7p14):
- (a) kaupade või teenuste müügist laekunud raha;
 - (b) kaupade, materjalide ja teenuste eest makstud raha;
 - (c) makstud palgad;
 - (d) makstud tulumaks;
 - (e) makstud intressid¹ (alternatiivina on lubatud makstud intresse kajastada ka finantseerimistegevuse all; IAS 7p33).
33. Kaudmeetodi rakendamisel korrigeeritakse aruandeperioodi kasumit (IAS 7p18 (b), 7p20):
- (a) mitterahaliste majandustehingute mõjuga (näiteks amortisatsioon; eraldise moodustamine)
 - (b) äritegevusega seotud varade ja kohustuste saldode muutusega; ja
 - (c) investeerimis- või finantseerimistegevusega seotud tulude ja kuludega (näiteks kasum põhivara või finantsinvesteeringute müügist)

Rahavood investeerimistegevusest

34. Investeerimistegevusest tulenevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil (IAS 7p21). Brutosummadena esitatakse kõik põhilised investeerimistegevusega seotud laekumiste ja väljamaksete kategooriad (ostmisel tehtud väljamaksed tuleb näidata

¹ Rahavoogude aruandes kajastatavad makstud intressid sisaldavad ka neid intresse, mida kapitaliseeritakse varade soetusmaksumuses vastavalt juhendile RTJ 5 (IAS 7p32).

eraldi müügil laekunud summadest), sealhulgas (IAS 7p16):

- (a) materiaalse ja immateriaalse põhivara ost ja müük;
- (b) kinnisvarainvesteeringute ost ja müük;
- (c) tütar- ja sidusettevõtete ost ja müük;
- (d) muude finantsinvesteeringute ost ja müük (finantsasutused kajastavad lühiajaliste finantsinvesteeringute ostu ja müüki äritegevuse all);
- (e) teistele osapooltele antud laenud (v.a. finantsasutused, kelle jaoks laenude väljastamine on üks põhitegevustest);
- (f) antud laenude laekumised (v.a. finantsasutused, kelle jaoks laenude väljastamine on üks põhitegevustest);
- (g) kauplemiseesmärgil soetatud derivatiivide ost ja müük (v.a. finantsasutused, kelle jaoks see kuulub põhitegevuse hulka);
- (h) saadud intressid ja dividendid (v.a. finantsasutused, kelle jaoks see on osa äritegevuse rahavoogudest; alternatiivina on lubatud saadud intresse ja dividende kajastada äritegevuse all ka muudel ettevõtetel; IAS 7p33)

Rahavood finantseerimistegevusest

35. Finantseerimistegevusest tulenevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil (IAS 7p21). Brutosummadena esitatakse kõik põhilised finantseerimistegevusega seotud laekumiste ja väljamaksete kategooriad (mõlemad eraldi), sealhulgas (IAS 7p17):

- (a) laenude saamine;
- (b) saadud laenude tagasimaksmine;
- (c) kapitalirendi maksed;
- (d) aktsiate emiteerimine;
- (e) omaaktsiate ostmise ja müük;
- (f) dividendide maksmine.

OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE

- 36. Omakapitali muutuste aruandes kajastatakse aruandeperioodil toimunud muutusi kõikides raamatupidamiskohustuslase omakapitali kirjetes.**
37. Omakapitali muutuste aruandes tuuakse eraldi välja (IAS 1p86):
- (a) kasumiaruandes kajastatud aruandeperioodi puhaskasum või -kahjum;
 - (b) tulud või kulud, mida kajastatakse otse omakapitali reservides vastavalt teistes RT juhendites nõutud või lubatud arvestuspõhimõtetele (näit. muutused välismaiste tütaretevõtete valuutakursside muutuste reservis)
 - (c) arvestuspõhimõtete muutuste mõju omakapitali kirjetele (näiteks jaotamata kasumi tagasiulatav korrigeerimine seoses uue RT juhendi rakendamisega);
 - (d) ränkade vigade korrigeerimise mõju omakapitali kirjetele;
 - (e) omanike poolt tehtud sissemaksed omakapitali (näit. aktsiakapitali suurendamine);
 - (f) omanikele tehtud väljamaksed omakapitalist (näit. dividendide maksed);
 - (g) tehingud omaaktsiatega;
 - (h) aktsiate ja osade tühistamised;
 - (i) reservide suurendamised ja vähendamised (sealhulgas muutused kohustuslikus reservkapitalis); ning
 - (j) muud omakapitali kirjeid mõjutanud majandustehingud.
38. Omakapitali muutuste aruande koostamisel on soovitatav kasutada käesoleva juhendi lisas 4 esitatud vormi.
39. Muutusi raamatupidamiskohustuslase aktsia- või osakapitalis ning muid olulisi muutusi omakapitali kirjetes selgitatakse raamatupidamise aastaaruande lisades.

LISAD

Üldnõuded

40. Raamatupidamise aastaaruande lisades on raamatupidamiskohustuslane kohustatud avalikustama järgmist informatsiooni (IAS 1p91):
- (a) millistest raamatupidamise seaduse §-s 17 lubatud raamatupidamistavast lähtuvalt on raamatupidamise aastaaruanne koostatud (s.o. kas IFRS või RT juhendid);
 - (b) aastaaruande koostamisel kasutatud põhiliste arvestuspõhimõtete kirjeldus;
 - (c) täiendav informatsioon oluliste põhiaruannetes esitatud kirjete ning nende muutuste kohta aruande perioodil (põhiaruanded tuleb varustada viidetega lisadele, mis selgitavad lähemalt põhiaruannetes esitatud andmeid);
 - (d) muu informatsioon, mis on vajalik õige ja õiglase ülevaate andmiseks raamatupidamiskohustuslase finantsseisundist, majandustulemusest ja rahavoogudest (näiteks potentsiaalsed kohustused; tehingud seotud osapooltega; sündmused pärast bilansipäeva).
41. Eesti hea raamatupidamistava kohaselt koostatud raamatupidamise aastaaruande lisad peavad vastama raamatupidamise seaduse lisas 3 loetletud miinimumnõuetele ning Raamatupidamise Toimkonna juhendites esitatud täiendavatele nõuetele lisades avalikustatava informatsiooni osas.
42. Raamatupidamise aastaaruande lisad tuleb esitada süsteemselt, näiteks järgmises järjekorras (IAS 1p92, 1p94):
- (a) arvestuspõhimõtted;
 - (b) põhiaruannete kirjeid selgitavad lisad (võimalikult samas järjekorras põhiaruannete ja neis esitatud kirjetega);
 - (c) muud selgitavad lisad.

Seotud osapoolte kohta avalikustatav informatsioon

43. Osapooli loetakse seotuks juhul, kui üks osapool omab kas kontrolli teise osapoole üle või olulist mõju teise osapoole äriliste otsustele (IAS 24p5). Seotud osapoolte näideteks on (IAS 24p3):
- (a) Emaettevõtte (ning emettevõtte omanikud);
 - (b) Tütar- ja sidusettevõtted;
 - (c) Teised samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtted (näit. emettevõtte ülejäänud tüdarettevõtted);
 - (d) Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikutest omanikud, välja arvatud juhul, kui antud isikutel puudub võimalus avaldada olulist mõju ettevõtte äriliste otsustele;
 - (e) Punktis (d) kirjeldatud isikute lähisugulased ja nendega seotud ettevõtted.
44. Lisades tuleb avalikustada järgmine informatsioon tehingute kohta seotud osapooltega:
- (a) Osapoolte vahelise seotuse kirjeldus (näit. juhtkonna liige; sidusettevõtte; emettevõtte);

- (b) Tehingute liik ja maht aasta jooksul;
 - (c) Saldod seotud osapooltega bilansikuupäeva seisuga;
 - (d) Rakendatud hinnapoliitika (näiteks turuhind; kokkuleppehind vms.)
45. Konsolideeritud aruannetes ei ole vaja avalikustada tehinguid tüdarettevõtetega. (IAS 24p4).
46. Riigi, riigiraamatupidamiskohustuslase, kohaliku omavalitsuse ja avalik-õigusliku isiku aruannetes ei ole vaja avalikustada tehinguid teiste riigiraamatupidamiskohustuslaste, kohaliku omavalitsuse üksuste ja avalik-õiguslike isikutega, välja arvatud juhul, kui seda nõutakse vastava isiku tegevust reguleerivates seadustes või eeskirjades.

JÕUSTUMINE

- 47. Raamatupidamise Toimkonna juhendi RTJ 2 “Nõuded informatsiooni esitusviisile raamatupidamise aastaaruandes “ rakendamine on kohustuslik raamatupidamise aastaaruannetele, mida koostatakse 1.01.2003 ja hiljem algavate aruandeperioodide kohta.**

VÕRDLUS RAHVUSVAHELISTE FINANTSARUANDLUSE STANDARDITEGA (IFRS)

48. Juhendis RTJ 2 sätestatud nõuded raamatupidamise aastaaruande koostisosadele ja nende esitusele on üldjoontes kooskõlas standardites IAS 1 ja IAS 7 sätestatud nõuetega.
49. Erinevalt juhendist RTJ 2 ei kehtesta standard IAS 1 konkreetseid vorme bilansile ja kasumiaruandele, vaid kirjeldab ainult üldnõudeid bilansi ja kasumiaruande koostamisele. Eesti raamatupidamise seaduses ja juhendis RTJ 2 kehtestatud bilansi ja kasumiaruande skeemid on kooskõlas IAS 1 üldnõuetega.
50. IAS 1 ja IAS 7 nõuded lisades avalikustatava informatsiooni osas erinevad detailides juhendi RTJ 2 nõuetest.
51. Juhendis RTJ 2 kirjeldatud seotud osapoolte definitsioon on kooskõlas standardiga IAS 24. Juhendi RTJ 2 nõuded lisades avalikustatava informatsiooni osas on lähedased IAS 24 nõuetele.

LISA 1 – BILANSIKIRJETE SELGITUS

Alljärgnev tabel annab ülevaate erinevate bilansikirjete sisust, antud kirjel kajastatavate objektide arvestuspõhimõtetest ning viitab teistele Raamatupidamise Toimkonna juhenditele, kus on põhjalikumalt käsitletud antud objektide arvestust. Sõltuvalt konkreetse raamatupidamiskohustuslase äritegevuse spetsiifikast võib osutada asjakohaseks teatud kirjete sisu muuta või lisada täiendavaid kirjeid.

Kuna tabelis on bilansiobjektide arvestuspõhimõtteid kirjeldatud ainult väga kokkuvõtlikult, siis on korrektse arvestuse ja kajastamise eesmärgil kindlasti vajalik tutvuda ka tabelis viidatud Raamatupidamise Toimkonna juhendis esitatud põhimõtetega.

Bilansikirjete alaliigendusi (s.o. alljärgnevas tabelis kursiivkirjas esitatud kirjed) võib bilansi asemel avaldada lisades.

<i>Bilansikirje</i>	<i>Kirje sisu</i>	<i>Arvestuspõhimõte</i>	<i>Viide juhendile</i>
AKTIVA			
Käibevara			
Raha ja pangakontod	Raha kassa ja pangas; nõudmiseni hoiused; paigutused rahaturufondidesse ja muudesse ülilikviidsetesse fondidesse	Õiglane väärtus	RTJ 3
Aktsiad ja muud väärtpaberid	Lühiajalise kauplemise eesmärgil hoitavad väärtpaberid (aktsiad, võlakirjad, obligatsioonid, fondi osakud jne.) ning kindla lunastustähtajaga väärtpaberid, mille lunastustähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast	Õiglane väärtus, v.a. aktsiad ja osad, mille õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärset hinnata ja väärtpaberid, mida hoitakse lunastustähtajani (korrigeeritud soetusmaksumus)	RTJ 3
Nõuded ostjate vastu	Ettevõtte tavapärase äritegevuse käigus (näit. toodete ja teenuste müügil) tekkinud lühiajalised nõuded, v.a. nõuded teiste kontserni ettevõtete ja sidusettevõtete vastu	Korrigeeritud soetusmaksumus (üldjuhul võrdne nominaalväärtusega miinus vajadusel allahindlused); allahindlusi kajastatakse eraldi kirjel	RTJ 3
<i>Ostjatelt laekumata arved</i>	<i>Nõuete brutoväärtus</i>		
<i>Ebatõenäoliselt laekuvad arved (miinus)</i>	<i>Eelmisel kirjel kajastatud nõuete väärtuse vähend allahindluste kajastamiseks</i>		
<i>Kokku</i>			

Mitmesugused nõuded	Lühiajalised nõuded teiste kontserni ettevõtete ja aktsionäride vastu ning muud mitte tavapärase äritegevuse käigus tekkinud nõuded	Korrigeeritud soetusmaksumus (üldjuhul võrdne nominaalväärtusega miinus vajadusel allahindlused); nõuded kajastatakse netosummana pärast allahindlusi	RTJ 3
<i>Nõuded ematettevõtjate ja teiste konsolideerimisgrupi ettevõtjate vastu</i>	<i>Kõik lühiajalised nõuded teiste sama kontserni ettevõtete vastu (k.a. nn. "õdeettevõtted"), v.a. dividendinõuded; siin kajastatakse ka laenu- ja intressinõudeid ning tavapärase äritegevuse käigus tekkinud nõudeid</i>		
<i>Nõuded sidusettevõtjate vastu</i>	<i>Kõik lühiajalised nõuded sidusettevõtete vastu, v.a. dividendinõuded; siin kajastatakse ka laenu- ja intressinõudeid ning tavapärase äritegevuse käigus tekkinud nõudeid</i>		
<i>Nõuded omanike vastu</i>	<i>Aktsiate (või osade) emiteerimise või muude omakapitalitehingute käigus tekkinud nõuded aktsionäride (osanike) vastu</i>		
<i>Muud lühiajalised nõuded</i>	<i>Antud laenud ja muud mitte tavapärase äritegevuse käigus tekkinud lühiajalised nõuded, v.a. nõuded teiste kontserni ettevõtete ja sidusettevõtete vastu</i>		
<i>Kokku</i>			
Viitlaekumised (aruandeperioodi laekumata tulud)	Lepingu või mõne muu alusdokumendi alusel tekkepõhiselt arvestatud tuludega, mis laekuvad järgmisel perioodil, kaasnevad nõuded	Korrigeeritud soetusmaksumus (üldjuhul võrdne nominaalväärtusega miinus vajadusel allahindlused); nõuded kajastatakse netosummana pärast allahindlusi	RTJ 3
<i>Intressid</i>	<i>Tekkepõhiselt arvestatud intressidega seotud nõuded (näit. hoiustelt ja võlainstrumentidelt), v.a. nõuded teiste kontserni ettevõtete ja sidusettevõtete vastu</i>		
<i>Dividendid</i>	<i>Tekkepõhiselt arvestatud dividendinõuded</i>		
<i>Muud viitlaekumised</i>	<i>Muud tekkepõhiselt arvestatud tuludega seotud nõuded (näit. rendinõuded)</i>		
<i>Kokku</i>			

RTJ 2 - Nõuded informatsiooni esitusviisile raamatupidamise aastaaruandes

Ettemaksed	Ettemakstud maksud ja ettemakstud tulevaste perioodide kulud	Tehtud ettemakse summas, miinus vajadusel allahindlused.	Maksude tagasinõuded - RTJ 3
<i>Maksude ettemaksed ja tagasinõuded</i>	<i>Maksude ettemaksed ja tagasinõuded (näit. käibemaksu ettemaks)</i>	Välisvaluutas teostatud kulude ettemaksed	
<i>Tulevaste perioodide ettemakstud kulud</i>	<i>Ettemaksed, mis on tehtud järgmisel perioodil asetleidvate kulude eest (näit. kindlustuse ettemaksed, rendiettemaksed ja muude teenuste ettemaksed.)</i>	võetakse arvele makse teostamise päeva valuutakursiga ning neid ei hinnata hiljem ümber.	
<i>Kokku</i>			
Varud	Varud vastavalt juhendi RTJ 4 definitsioonile	Madalamas soetusmaksumusest ja	RTJ 4
<i>Tooraine ja materjal</i>	<i>Toore või materjal, mida kasutatakse sisendina tootmisprotsessi.</i>	neto realiseerimis- maksumusest.	
<i>Lõpetamata toodang</i>	<i>Toode või teenus, mis on bilansipäevaks tootmisprotsessis ning ei ole veel müügivalmis</i>	Soetusmaksumust võib arvestada iga objekti jaoks individuaalselt või kasutades FIFO või kaalutud keskmise soetusmaksumuse meetodit.	
<i>Valmistoodang</i>	<i>Ettevõtte poolt valmistatud müügiototel toode või teenus</i>		
<i>Müügiks ostetud kaubad</i>	<i>Edasimüügi eesmärgil ostetud tooted või teenused</i>		
<i>Ettemaksed tarnijatele</i>	<i>Ettemaksed, mis on tehtud järgmisel perioodil omandatavate varude eest</i>		
<i>Kokku</i>			
Käibevara kokku			
Põhivara			
Pikaajalised finantsinvesteeringud	Finantsvarad, mida tõenäoliselt ei realiseerita lähema 12 kuu jooksul		RTJ 3, RTJ 11
<i>Tütarettevõtete aktsiad või osad</i>	<i>Osalused tütarettevõtetes, v.a. edasimüügi eesmärgil (lähema 12 kuu jooksul) soetatud aktsiad ja osad (kajastatakse käibevara koosseisus)</i>	<i>Kapitaliosaluse meetod (konsolideeritud aruannetes seda kirjet ei kasutata)</i>	<i>RTJ 11</i>
<i>Pikaajalised nõuded ematettevõtjate ja teiste konsolideerimisgrupi ettevõtjate vastu</i>	<i>Pikaajalised laenu- ja muud nõuded teiste sama kontserni ettevõtete vastu (k.a. nn. "õdeettevõtted")</i>	<i>Korrigeeritud soetusmaksumus; nõuded kajastatakse netosummana pärast allahindlusi</i>	<i>RTJ 3</i>
<i>Sidusettevõtjate aktsiad või osad</i>	<i>Osalused sidusettevõtetes, v.a. edasimüügi eesmärgil (lähema 12 kuu jooksul) soetatud aktsiad ja osad (kajastatakse käibevara koosseisus)</i>	<i>Kapitaliosaluse meetod</i>	<i>RTJ 11</i>
<i>Pikaajalised nõuded sidusettevõtjate vastu</i>	<i>Pikaajalised laenu- ja muud nõuded sidusettevõtete vastu</i>	<i>Korrigeeritud soetusmaksumus; nõuded kajastatakse netosummana pärast allahindlusi</i>	<i>RTJ 3</i>

RTJ 2 - Nõuded informatsiooni esitusviisile raamatupidamise aastaaruandes

<i>Muud aktsiad ja väärtpaberid</i>	<i>Väärtpaberid (aktsiad, võlakirjad, obligatsioonid, fondi osakud jne.), mida tõenäoliselt ei müüda lähema 12 kuu jooksul (v.a. investeeringud tütar- ja sidusettevõtetesse) ning kindla lunastustähtajaga väärtpaberid, mille lunastustähtaeg on hiljem kui 12 kuud pärast bilansipäeva.</i>	<i>Õiglane väärtus, v.a. aktsiad ja osad, mille õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata ja väärtpaberid, mida hoitakse lunastustähtajani (korrigeeritud soetusmaksumus)</i>	<i>RTJ 3</i>
<i>Mitmesugused pikaajalised nõuded</i>	<i>Pikaajalised laenu- ja muud nõuded (v.a. teiste sama kontserni ettevõtete ja sidusettevõtete vastu)</i>	<i>Korrigeeritud soetusmaksumus; nõuded kajastatakse netosummana pärast allahindlusi</i>	<i>RTJ 3</i>
<i>Kokku</i>			
<i>Kinnisvarainvesteeringud</i>	<i>Kinnisvarainvesteeringud (vastavalt RTJ 6 definitsioonile)</i>	<i>Õiglane väärtus või soetusmaksumus miinus akumulieeritud kulum ja allahindlused</i>	<i>RTJ 6</i>
<i>Materiaalne põhivara</i>	<i>Materiaalne põhivara vastavalt RTJ 5 definitsioonile; vajadusel eraldi ridadel bioloogilised varad vastavalt juhendile RTJ 7</i>	<i>Soetusmaksumus miinus akumulieeritud kulum ja allahindlused (juhendis RTJ 5 sätestatud erandjuhtudel ümberhinnatud väärtus miinus akumulieeritud kulum)</i>	<i>RTJ 5, Bioloogilised varad - RTJ 7</i>
<i>Maa ja ehitised (soetusmaksumuses)</i>	<i>Maa, ehitised, rajatised, teed (v.a. kinnisvara-investeeringud vastavalt juhendi RTJ 6 definitsioonile)</i>		
<i>Masinad ja seadmed (soetusmaksumuses)</i>	<i>Tootmisseadmed, transpordivahendid ja muud masinad ja seadmed</i>		
<i>Muu materiaalne põhivara (soetusmaksumuses)</i>	<i>Inventar, mööbel, kontoritehnika</i>		
<i>Põhivara akumulieeritud kulum (miinus)</i>	<i>Eelmistel materiaalse põhivara kirjetel kajastatud soetusmaksumustelt arvestatud akumulieeritud kulum</i>		
<i>Lõpetamata põhivara ja ettemaksed põhivara eest</i>	<i>Lõpetamata materiaalse põhivara objektid ja põhivara eest tehtud ettemaksed</i>		
<i>Kokku</i>			

RTJ 2 - Nõuded informatsiooni esitusviisile raamatupidamise aastaaruandes

Immateriaalne põhivara	Immateriaalne põhivara vastavalt RTJ 5 definitsioonile	Soetusmaksumus miinus akumulieeritud kulum ja allahindlused	RTJ 5, Firmaväärtus - RTJ 11
<i>Arenguväljaminekud</i>	<i>Ettevõtte siseselt loodud immateriaalsed varad, mis vastavad juhendi RTJ 5 arenguväljaminekute definitsioonile ja kapitaliseerimise kriteeriumitele</i>		
<i>Patendid, litsentsid, kaubamärgid ja muu immateriaalne põhivara</i>	<i>Ettevõtte väliselt soetatud immateriaalsed varad (sh. tarkvara litsentsid)</i>		
<i>Firmaväärtus (sh. negatiivne firmaväärtus miinusmärgiga)</i>	<i>Äriühenduste käigus tekkinud positiivne või negatiivne firmaväärtus vastavalt juhendile RTJ 11</i>		
<i>Ettemaksed immateriaalse põhivara eest</i>	<i>Immateriaalse põhivara eest tehtud ettemaksed</i>		
<i>Kokku</i>			
Põhivara kokku			
AKTIVA (VARAD) KOKKU			

PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL)			
Kohustused			
Lühiajalised kohustused			
Võlakohustused			RTJ 3, RTJ 9
<i>Lühiajalised laenud ja võlakirjad</i>	<i>Lühiajalised (kuni 12 kuud) laenud, võlakirjad, arvelduskrediit ja muud finantseerimise eesmärgil tekkinud võlakohustused (tegelikult kasutatud summas, mitte eraldatud limiidi summas)</i>	<i>Korrigeeritud soetusmaksumus</i>	<i>RTJ 3</i>
<i>Pikaajaliste võlakohustuste tagasimaksed järgmisel perioodil</i>	<i>Pikaajaliste laenude ja kapitalirendikohustuste see osa, mis kuulub tagasimaksmisele lähema 12 kuu jooksul</i>	<i>Korrigeeritud soetusmaksumus; Kapitalirendikohustuste kajastamisel lähtuda juhendist RTJ 9</i>	<i>RTJ 3, Kapitalirendi kohustused - RTJ 9</i>
<i>Konverteeritavad võlakohustused</i>	<i>Lühiajalised vahetusvõlakirjad, mida on võimalik konverteerida ettevõtte aktsiate või osade vastu</i>	<i>Korrigeeritud soetusmaksumus, eraldades kohustusest omakapitali komponendi</i>	
<i>Kokku</i>			
<i>Ostjate ettemaksed toodete ja kaupade eest</i>	<i>Ostjatelt saadud ettemaksed järgmisel perioodil üleantavate toodete, kaupade ja teenuste eest</i>	<i>Saadud ettemakse summas. Välisvaluutas saadud ettemaksed võetakse arvele makse teostamise päeva valuutakursiga ning neid ei hinnata hiljem ümber.</i>	

RTJ 2 - Nõuded informatsiooni esitusviisile raamatupidamise aastaaruandes

Võlad tarnijatele	Ettevõtte tavapärase äritegevuse käigus (näit. toodete ja teenuste ostmisel) tekkinud lühiajalised kohustused, v.a. kohustused teiste kontserni ettevõtete ja sidusettevõtete ees	Korrigeeritud soetusmaksumus (üldjuhul võrdne nominaalväärtusega)	RTJ 3
Mitmesugused võlad	Lühiajalised kohustused teiste kontserni ettevõtete ees ning mitte tavapärase äritegevuse käigus tekkinud kohustused	Korrigeeritud soetusmaksumus	RTJ 3
<i>Võlad emasettevõtjatele ja teistele konsolideerimisgrupi ettevõtjatele</i>	<i>Kõik lühiajalised kohustused teiste sama kontserni ettevõtete ees (k.a. nn. "õdeettevõtted"), v.a. dividendivõlad; siin kajastatakse ka laenu- ja intressikohustusi ning tavapärase äritegevuse käigus tekkinud kohustusi</i>		
<i>Võlad sidusettevõtjatele</i>	<i>Kõik lühiajalised kohustused sidusettevõtete ees, v.a. dividendivõlad; siin kajastatakse ka laenu- ja intressikohustusi ning tavapärase äritegevuse käigus tekkinud kohustusi</i>		
<i>Muud lühiajalised võlad</i>	<i>Mitte tavapärase äritegevuse käigus tekkinud lühiajalised kohustused</i>		
<i>Kokku</i>			
Maksuvõlad	Maksuametile tasutavad maksud ja maksed (sh. käibemaks, ettevõtte tulumaks, maamaks, kinnipeetud füüsilise isiku tulumaks, sotsiaalmaks, töötuskindlustusmaks, kohustusliku kogumispensioni makse jne.), samuti maksutrahvid ja –viivised.	Korrigeeritud soetusmaksumus (üldjuhul võrdne nominaalväärtusega)	RTJ 3

Viitvõlad (aruandeperioodi maksmata kulud)	Lepingu või mõne muu alusdokumendi alusel tekkepõhiselt arvestatud võlad, mis tasutakse järgmisel perioodil	Korrigeeritud soetusmaksumus (üldjuhul võrdne nominaalväärtusega)	RTJ 3
<i>Võlad töövõtjatele</i>	<i>Töövõtjate poolt bilansipäevaks väljateenitud, kuid veel tasumata töötasu, preemiad, boonused jne.</i>		
<i>Dividendivõlad</i>	<i>Väljakuulutatud, kuid omanikele veel tasumata dividendid</i>		
<i>Intressivõlad</i>	<i>Intressikandvatelt võlakohustustelt (laenud, võlakirjad, kapitalirendilepingud, faktooring-lepingud jne.) tekkepõhiselt arvestatud intressi võlg, v.a. teiste kontserni ettevõtete ja sidusettevõtete ees</i>		
<i>Muud viitvõlad</i>	<i>Muud tekkepõhiselt arvestatud võlad</i>		
<i>Kokku</i>			
Lühiajalised eraldised	Kohustused, mille realiseerumise aeg ja summa pole kindlad; realiseeruvad tõenäoliselt lähema 12 kuu jooksul või ettevõtte tavapärase äritsükli käigus (näit. garantiieraldised, restruktureerimiseraldised, eraldised kohtuvaidlustega kaasnevate võimalike kulude jaoks jne.)	Juhtkonna hinnang kõige tõenäolisema summa kohta, mis on vajalik eraldisega seotud kohustuse rahuldamiseks	RTJ 8
Muud tulevaste perioodide ettemakstud tulud	Ettemaksed, mis on saadud järgmisel perioodil tekkivate tulude eest (näit. saadud rendiettemaksed; sihtfinantseerimisega seotud ettemaksed jne.)	Saadud ettemakse summas, mida ei ole veel tuluna kajastatud.	Sihtfinantseerimisega seotud kohustused - RTJ 12
Lühiajalised kohustused kokku			
Pikaajalised kohustused			
Pikaajalised võlakohustused			
<i>Laenud, võlakirjad ja kapitalirendi kohustused</i>	<i>Pikaajaliste võlakohustuste (laenude, võlakirjade, kapitalirendikohustuste jne) see osa, mis kuulub tagasimaksmisele hiljem kui 12 kuu pärast (samade võlakohustuste lühiajalist osa kajastatakse kirjel "Pikaajaliste võlakohustuste tagasimaksed järgmisel perioodil")</i>	<i>Korrigeeritud soetusmaksumus; Kapitalirendikohustuste kajastamisel lähtuda juhendist RTJ 9</i>	<i>RTJ 3, Kapitalirendi kohustused - RTJ 9</i>

RTJ 2 - Nõuded informatsiooni esitusviisile raamatupidamise aastaaruandes

<i>Konverteeritavad võlakohustused</i>	<i>Pikaajalised vahetusvõlakirjad, mida on võimalik konverteerida ettevõtte aktsiate või osade vastu</i>	<i>Korrigeeritud soetusmaksumus, eraldades kohustusest omakapitali komponendi</i>	
<i>Kokku</i>			
Muud pikaajalised võlad	Pikaajalised kohustused teiste kontserni ettevõtete ees ning mitte tavapärase äritegevuse käigus tekkinud kohustused	Korrigeeritud soetusmaksumus	RTJ 3
<i>Võlad ematettevõtjale ja teistele konsolideerimisgrupi ettevõtjatele</i>	<i>Pikaajalised kohustused teiste sama kontserni ettevõtete ees (k.a. nn. "õdettevõtted"); sh. saadud laenud ja tavapärase äritegevuse käigus tekkinud kohustused</i>		
<i>Võlad sidusettevõtjatele</i>	<i>Pikaajalised kohustused sidusettevõtete ees, sh. saadud laenud ja tavapärase äritegevuse käigus tekkinud kohustused</i>		
<i>Muud pikaajalised võlad</i>	<i>Mitte tavapärase äritegevuse käigus tekkinud pikaajalised kohustused</i>		
<i>Kokku</i>			
Pikaajalised eraldised	Kohustused, mille realiseerumise aeg ja summa pole kindlad; realiseeruvad tõenäoliselt hiljem kui 12 kuu jooksul bilansipäevast (näit. pensionieraldised, eraldised kohtuvaidlustega kaasnevate võimalike kulude jaoks jne.)	Juhtkonna hinnang kõige tõenäolisema summa kohta (diskonteerituna, kui mõju on oluline), mis on vajalik eraldisega seotud kohustuse rahuldamiseks. Pensionieraldiste puhul aktuaari või muu spetsialisti hinnang pensionikohustuse nüüdisväärtuse kohta.	RTJ 8
<i>Pensionieraldised</i>	<i>Eraldised seoses ettevõtte kohustusega tasuda oma (endistele) töötajatele pensionit või muid töösuhtejärgseid hüvitisi</i>		
<i>Muud eraldised</i>	<i>Muud pikaajalised eraldised</i>		
<i>Kokku</i>			
Tulevaste perioodide tulud sihtfinantseerimisest	Sihtfinantseerimise teel saadud ja veel tuluna kajastamata summad.	Kulude sihtfinantseerimine – vastavalt tulude ja kulude vastavuse printsiibile. Varade sihtfinantseerimine - vastavalt juhendis RTJ 12 kirjeldatud brutomeetodile.	RTJ 12
Pikaajalised kohustused kokku			
Kohustused kokku			

Omakapital			
Aktsiakapital või osakapital nimiväärtuses ²	Emiteeritud aktsia- või osakapitali nimiväärtus	Aktsiate või osade nimiväärtus	
Ülekurs (aazio)	Aktsiate või osade emiteerimisel üle nimiväärtuse saadud tasu. Tehingutel omaaktsiatega aktsiate soetusmaksumuse ja müügihinna vahe; omaaktsiate kustutamisel aktsiate soetusmaksumuse ja nominaalväärtuse vahe; (miinus) aktsiatehingutega seotud otsekulud. Ühise kontrolli all olevate ettevõtete vahel toimuvate äriühenduste puhul – vahe soetusmaksumuse ja omandatud netovara bilansilise väärtuse vahel.	Aktsiate või osade emiteerimisel saadud tasu õiglane väärtus (millest on maha arvatud aktsiate emiteerimisega kaasnevad kulutused), miinus emiteeritud aktsiate või osade nimiväärtus. Tagasiostetud aktsiate müügil aktsiate soetusmaksumuse ja müügihinna vahe. Tagasiostetud aktsiate tühistamisel aktsiate soetusmaksumuse ja nominaalväärtuse vahe. Ühise kontrolli all olevate ettevõtete vahel toimuvate äriühenduste puhul – vahe soetusmaksumuse ja omandatud netovara bilansilise väärtuse vahel (vt. RTJ 11). Kirje “Ülekurs” saldo ei saa olla negatiivne. Juhul, kui kirjel “ülekurs” eelnevalt kajastatud positiivne jääk ei ole piisav aktsiatehingute käigus tekkinud vahede mahaarvamiseks, kajastatakse positiivset saldot ületavad vahed kirje “Eelmiste perioodide jaotamata kasum” vähendusena.	Tehingud omaaktsiatega - RTJ 3; Äriühendused ühise kontrolli all olevate ettevõtete vahel - RTJ 11
Oma osad või aktsiad (miinus)	Ettevõtte valduses olevad (näiteks tagasiostetud) tema enda poolt eelnevalt emiteeritud aktsiad või osad	Tagasiostetud aktsiate eest makstud tasu õiglane väärtus	RTJ 3
Reservid			
<i>Kohustuslik reservkapital</i>	<i>Vastavalt äriseadustiku nõuetele moodustatud kohustuslik reservkapital</i>		

² Raamatupidamiskohustuslane, kellel puudub aktsia- või osakapital, asendab selle vastava antud omakapitali kategooriat iseloomustava kirjega

RTJ 2 - Nõuded informatsiooni esitusviisile raamatupidamise aastaaruandes

<i>Muud reservid</i>	<i>Realiseerimata tulud ja kulud, mida vastavalt RT juhenditele ei kajastata kasumiaruandes (näiteks välismaal asuvate tütarettevõtete konsolideerimisel tekkiv valuutakursi vahede reserv vastavalt juhendile RTJ 11). Muudel eesmärkidel (näiteks selleks, et piirata vaba omakapitali hulka) moodustatud reservid.</i>	<i>Välismaal asuvate tütarettevõtete konsolideerimisel tekkiva valuutakursi reservi moodustamine on reguleeritud juhendis RTJ 11. Muude reservide moodustamine toimub omakapitalisese tehinguna ja ei mõjuta aruandeperioodi kasumiaruannet.</i>	<i>Konsolideerimisel tekkiv valuutakursi vahede reserv – RTJ 11.</i>
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	Eelmiste perioodide akumuleeritud kasum/kahjum, mida ei ole dividendidena välja makstud ega ettevõtte poolt muul eesmärgil kasutatud (näit. aktsiakapitali või reservide suurendamiseks).	Akumuleeritud kasumite summa miinus väljamakstud või ärakasutatud summad. Eelmiste perioodide jaotamata kasumit/kahjumit võivad mõjutada muudatused arvestuspõhimõtetes (vt. RTJ 1), ränkade vigade korrigeerimised (RTJ 1) ja materiaalse põhivara ümberhindlused (vt. RTJ 5).	Muudatused arvestuspõhimõtetes ja ränkade vigade korrigeerimine – RTJ 1; Materiaalse põhivara ümberhindlus – RTJ 5.
Aruandeaasta kasum (kahjum)	Aruandeaasta kasum/kahjum.	Võrdub kasumiaruandes kajastatud netokasumi/kahjumiga.	
Omakapital kokku			
PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL) KOKKU			

LISA 2 – KASUMIARUANDE KIRJETE SELGITUS

Kasumiaruande kirjete alaliigendusi (tähistatud tabelis tähtedega) võib kasumiaruande asemel esitada lisades. Sõltuvalt konkreetse raamatupidamiskohustuslase äritegevuse spetsiifikast võib osutada vajalikuks teatud kirjete nimetusi või sisu muuta või lisada täiendavaid kirjeid või kirjete alaliigendusi, eeldusel, et see tuleb kasuks kasumiaruande informatiivsusele ja loetavusele.

Skeem 1

1. Müügitulu	Aruandeperioodil toodete, kaupade ja teenuste müügist saadud tulu (arvestatud vastavalt juhendile RTJ 10 “Tulu kajastamine”)
2. Muud äritulud	Ebaregulaarselt äritegevuse käigus tekkivad tulud, sh. kasum materiaalse ja immateriaalse põhivara ning kinnisvarainvesteeringute müügist; saadud trahvid ja viivised; netokasum valuutakursimuutustest nõuetelt ostjate vastu ja kohustustelt tarnijate ees (juhul, kui tulemuseks on netokahjum, kajastatakse see kirjel “Muud ärikulud”)
3. Valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus	Valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus, kusjuures jääkide vähenemist näidatakse kuluna ning jääkide suurenemist kulude vähendusena (“negatiivse kuluna”).
4. Kapitaliseeritud väljaminekud oma tarbeks põhivara valmistamisel	Materjalid ja teenused, mida on kasutatud põhivara valmistamiseks ning mis on kajastatud mõnel teisel kasumiaruande kirjel kuluna, kajastatakse sellel kirjel kulude vähendusena (“negatiivse kuluna”)
5. Kaubad, toore, materjal ja teenused	Otseselt põhitegevuse (näit. tootmis- või müügitgevuse) eesmärgil ostetud kaupade, toore, materjalide ja teenuste kulu.
6. Mitmesugused tegevuskulud	Administratiivsetel ja muudel põhitegevusega mitte otseselt seotud eesmärkidel ostetud teenuste ja abimaterjalide kulu (näit. raamatupidamisteenuste kulu, konsultatsioonikulud, kantseleikulud, reklaamikulud, kindlustus, asutamis- ja uurimiskulud, eraldiste moodustamisega seotud kulud, ebatõenäoliste nõuete allahindluskulu jne.)
7. Tööjõu kulud	
a) palgakulu	Aruandeperioodi eest arvestatud palgad, preemiad, puhkusetasud ja muud rahalised ja mitterahalised kompensatsioonid töövõtjatele, sõltumata sellest, kas need on väljamakstud või mitte.
b) sotsiaalmaksud	Eelneval alakirjel loetletud tasudelt arvestatud sotsiaalmaks ja ettevõtte poolt tasutav töötuskindlustusmaks.
c) pensionikulu	Ettevõtte poolt tekkepõhiselt arvestatud kulu seoses väljamakstud või tulevikus väljamaksmisele kuuluvate pensionite ja teiste töösuhtejärgsete hüvitistega.
8. Põhivara kulum ja väärtuse langus	Materiaalselt ja immateriaalselt põhivaralt ja soetusmaksumuse meetodil kajastatavatelt kinnisvarainvesteeringutelt arvestatud amortisatsioonikulu ja väärtuse langusest (allahindlustest ja/või mahakandmistest) tekkinud kulu.

9. Muud ärikulud	Ebaregulaarselt äritegevuse käigus tekkivad kulud, sh. kahjum materiaalse ja immateriaalse põhivara ning kinnisvarainvesteeringute müügist; trahvid ja viivised; netokahjum valuutakursimuutustest nõuetelt ostjate vastu ja kohustustelt tarnijate ees (juhul, kui tulemuseks on netokasum, kajastatakse see kirjel "Muud äritulud")
Ärikasum (-kahjum)	
10. Finantstulud ja -kulud	
a) finantstulud ja -kulud tütarettevõtjate aktsiatelt ja osadelt	Kasum/kahjum tütarettevõtete müügist ning kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum/kahjum
b) finantstulud ja -kulud sidusettevõtjate aktsiatelt ja osadelt	Kasum/kahjum sidusettevõtete müügist ning kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum/kahjum
c) finantstulud ja -kulud muudelt pikaajalistelt finantsinvesteeringutelt	Kasum/kahjum muudelt pikaajalistelt finantsinvesteeringutelt, sh. kasum/kahjum pikaajaliste finantsinvesteeringute müügist; intressi- ja dividenditulud pikaajalistelt finantsinvesteeringutelt; kasumid/kahjumid ümberhindlustest õiglasele väärtusele
d) intressikulud	Intressikulud laenudelt, võlakirjadelt, kapitalirendilepingutelt ja muudelt intressikandvatelt võlakohustustelt
e) kasum (kahjum) valuutakursi muutustest	Kasum/kahjum finantseerimis- ja investeerimistegevusega seotud välisvaluutas fikseeritud nõuete ja kohustuste (näit. antud ja saadud laenud) valuutakursside muutustest
f) muud finantstulud ja -kulud	Kasum/kahjum lühiajalistelt finantsinvesteeringutelt, sh. kasum/kahjum lühiajaliste finantsinvesteeringute müügist; intressi- ja dividenditulud lühiajalistelt finantsinvesteeringutelt; kasumid/kahjumid ümberhindlustest õiglasele väärtusele
Kokku finantstulud ja -kulud	
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	
11. Tulumaks	Dividendide tulumaksu kulu (kajastatakse dividendide väljakuulutamise hetkel)
Aruandeaasta puhaskasum (-kahjum)	

Skeem 2

1. Müügitulu	Aruandeperioodil toodete, kaupade ja teenuste müügist saadud tulu (arvestatud vastavalt juhendile RTJ 10 "Tulu kajastamine")
2. Müüdüd toodangu (kaupade, teenuste) kulu	Aruandeperioodil müüdüd toodete, kaupade ja teenuste maksumus ning tootmiskaod ja muud sarnased tootmiskulud, mida ei lülitata müüdüd toodete maksumusse. Müüdüd toodangu (kaupade, teenuste) kulu arvestatakse samasugustest põhimõtetest ja kogustest lähtuvalt, nagu on arvestatud müügitulu.
Brutokasum (-kahjum)	
3. Turustuskulud	Ettevõttes turustusfunktsiooni täitmiseks tehtud kulud (sh. turustusega tegeleva personali töötasud, turustusega seotud põhivara amortisatsioonikulu, turustuseesmärgil tehtud transpordikulu, reklaamikulu jne.)
4. Üldhalduskulud	Ettevõttes üldhaldusfunktsiooni täitmiseks tehtud kulud (sh. üldhaldus- ja juhtivpersonalitöötasud, administratiivhoonete ja –seadmete amortisatsioonikulu, valdav osa konsultatsioonikuludest jne.)
5. Muud äritulud	Ebaregulaarselt äritegevuse käigus tekkivad tulud, sh. kasum materiaalse ja immateriaalse põhivara ning kinnisvarainvesteeringute müügist; saadud trahvid ja viivised; netokasum valuutakursimuutustest nõuetelt ostjate vastu ja kohustustelt tarnijate ees (juhul, kui tulemuseks on netokahjum, kajastatakse see kirjel "Muud ärikulud")
6. Muud ärikulud	Ebaregulaarselt äritegevuse käigus tekkivad kulud, sh. kahjum materiaalse ja immateriaalse põhivara ning kinnisvarainvesteeringute müügist; trahvid ja viivised; netokahjum valuutakursimuutustest nõuetelt ostjate vastu ja kohustustelt tarnijate ees (juhul, kui tulemuseks on netokasum, kajastatakse see kirjel "Muud äritulud")
Äri kasum (-kahjum)	
7. Finantstulud ja -kulud	
a) finantstulud ja -kulud tütarettevõtjate aktsiatelt ja osadelt	Kasum/kahjum tütarettevõtete müügist ning kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum/kahjum
b) finantstulud ja -kulud sidusettevõtjate aktsiatelt ja osadelt	Kasum/kahjum sidusettevõtete müügist ning kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum/kahjum
c) finantstulud ja -kulud muudelt pikaajalistelt finantsinvesteeringutelt	Kasum/kahjum muudelt pikaajalistelt finantsinvesteeringutelt, sh. kasum/kahjum pikaajaliste finantsinvesteeringute müügist; intressi- ja dividenditulud pikaajalistelt finantsinvesteeringutelt; kasumid/kahjumid ümberhindlustest õiglasele väärtusele
d) intressikulud	Intressikulud laenuidelt, võlakirjadelt, kapitalirendilepingutelt ja muudelt intressikandvatelt võlakohustustelt
e) kasum (kahjum) valuutakursi muutustest	Kasum/kahjum finantseerimis- ja investeerimistegevusega seotud välisvaluutas fikseeritud nõuete ja kohustuste (näit. antud ja saadud laenud) valuutakurside muutustest
f) muud finantstulud ja -kulud	Kasum/kahjum lühiajalistelt finantsinvesteeringutelt, sh. kasum/kahjum lühiajaliste finantsinvesteeringute müügist; intressi- ja dividenditulud lühiajalistelt finantsinvesteeringutelt; kasumid/kahjumid ümberhindlustest õiglasele väärtusele

RTJ 2 - Nõuded informatsiooni esitusviisile raamatupidamise aastaaruandes

Kokku finantstulud ja -kulud	
Kasum (kahjum) enne maksustamist	
8. Tulumaks	Dividendide tulumaksu kulu (kajastatakse dividendide väljakuulutamise hetkel)
Aruandeaasta puhaskasum (-kahjum)	

LISA 3 – NÄIDIS RAHAVOOGUDE ARUANNE (kaudsel meetodil)

	2003	2004
Rahavood äritegevusest		
Ärikasum		
<u>Korrigeerimised:</u>		
Põhivara kulum ja väärtuse langus		
Kasum (kahjum) põhivara müügist		
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus		
Varude muutus		
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus		
Makstud intressid		
Makstud ettevõtte tulumaks		
Kokku rahavood äritegevusest		
Rahavood investeerimistegevusest		
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetus		
Materiaalse ja immateriaalse põhivara müük		
Tütarettevõtete soetus		
Tütarettevõtete müük		
Sidusettevõtete soetus		
Sidusettevõtete müük		
Muude finantsinvesteeringute soetus		
Muude finantsinvesteeringute müük		
Antud laenud		
Antud laenude tagasimaksed		
Saadud intressid		
Saadud dividendid		
Kokku rahavood investeerimistegevusest		
Rahavood finantseerimistegevusest		
Saadud laenud		
Laenude tagasimaksed		
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed		
Aktsiate emiteerimine		
Omaaktsiate tagasiostmine		
Makstud dividendid		
Kokku rahavood investeerimistegevusest		
Rahavood kokku		
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses		
Raha ja raha ekvivalentide muutus		
Valuutakursside muutuste mõju		
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus		

LISA 4 – NÄIDIS OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE

	Aktσια- kapital	Aažio	Oma- aktsiad	Kohustusli k reserv- kapital	Valuuta- kursi muutuste reserv	Jaotamata kasum	Kokku
Saldo 31. detsembril 2002	X	X	(X)	X	(X)	X	X
Arvestuspõhimõtete muutuste mõju						(X)	(X)
Korrigeeritud saldo	X	X	(X)	X	(X)	X	X
Valuutakursi muutuste mõju konsolideerimisel					(X)		(X)
Kasumiaruandes kajastamata tulud või kulud kokku					(X)		X
Aruandeperioodi puhaskasum						X	X
Makstud dividendid						(X)	(X)
Reservkapitali suurendamine				X		(X)	-
Emiteeritud aktsiakapital	X	X					X
Saldo 31. detsembril 2003	X	X	(X)	X	(X)	X	X
Valuutakursi muutuste mõju konsolideerimisel					(X)		(X)
Kasumiaruandes kajastamata tulud või kulud kokku					(X)		(X)
Aruandeperioodi puhaskasum						X	X
Makstud dividendid						(X)	(X)
Emiteeritud aktsiakapital	X	X					X
Tühistatud omaaktsiad	(X)	(X)	X				-
Tagasiostetud omaaktsiad			(X)				(X)
Saldo 31. detsembril 2004	X	X	(X)	X	(X)	X	X